

Emnenr. 71.

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Fjaler.

Emne: Gifteferdig ungdom.

Bygdelag:

Oppskr. av: Jørgen E. Hovlandsdal,

Gard:

(adresse): Flekke i Sunnfjord.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. For ei tid tilbake var det vel helst frå same bygda gifte mætte vare og kanskje av same familie (eller slætt)
2. Kællur som eg har oppfatte da so sette dei store kvar og farhøppningar til et gifte utenom bygda
3. For man tilbake ein 50. år om ittte meir so var da helst ein garsgut som var den etterkratska og då var da lekning for ein garsgut og skaffe seg ei kane Parimat har da sjakta mykje i den seinare tid
4. Ga helst da
5. Ga om dei avjore giftemålet et vel ittte tull ret og seie i da store og heile men at do faust dei foreldre som spelte ei stor rolle dar et vel ittkje rå og nettske held
6. Ga da var vel dei som syntes vare make over dei vandlige som la slite planer for barna
7. Heretke artaler millen barna på hae sider kan eg ittte minnest men at der har vare foreldre som har lagt planer fram for barna sine i den lei har en hørt og seil
8. Ga heimabyke har eg hørt og er vel

Kildels endå Congrepet med datter er Arre og Slet
 da, når ein gub frå ein gar jifler seg med
 ei jente frå ein annan gar, brar til denne
 janta går av og portova og jifler seg med syster
 til den den gystnernde gubten blir da fremdabyte
 da er also so sydjön frå hegge stader
 Og dersom disse har krylläups sine på samme
 dag har de vare kalte for ein stas

9. Kwa folk mente med slike artaler var vel både at få sköre gardar og skyttja akka
10. Skyldskapsjifte var alfor mykje krygg her i bygda tidligare ja tilmed idag og da såg ut til at dei likesom bratska eller da på den vis, og da var ofte et syskenbarn ja til med dubble syskenbarn jifte seg isaman
11. Har ikkje ^{hört} da var gjort nokon sjilnad på enten da var på manns eller på kvindexia
12. Ga da skände ja forekomme at borna sette seg opp mot foreldra
13. Grunden til at endel mislykte den kopjifkinga med alfor nærre slagtsfolk var vel helst med kante på efterkommersane til so marjifte, for endel iallefall syntes da var so som so med so marjifte. For der var i endertiden nemt om adsjellige hende som man mente kom sig fra alfor nær samenjifking
14. Ga det og skände hende at dei unge fitt hit jelp i slike høve frå jelpsame folk
15. Ser at de kjender til at der er mältere sketik over iurimelige jiftermäl, av slike jiftermäl som tidligere nemt og ställa til ophog når slike krüpfalk kom frå skyttja og kjenner ikkje til nosse i de höve

- 16. Til dalk spørsmål kan eg bare svare nei
- 17. Tilde vise seg slik at tenestefolk sto friare og lettesom var mindre om og jere skreidde kom ilag med, når da bare ikkje var av dei som var rettbra for heire folk som dei sa i dagla tale
- 18. I deidage var da slik at vis da var ei entkje eller lin jorman si som hadde gar also, so var dar nok av dei som meldi seg, slik var da der ialfal for lengere tilbakke
- 19. Gjutar stod grit saleis Og at dei valde meir eller mindre eldre jander kan eg ikkje sansse so sirs mykje til men da var da meir erkesnerner som skansja sit mindre lra i da som søg eller dei eldre jander med en liten lomsnesjilling ga hadde ho et hundred dale je da jukt dar et helt jebord av dan janka kor rike ho var
- 20. Stei sodan varsel var eg ikkje hørt noe om ant end at dei skulde telle 12 stjerner på himelen 12 kvelder ikkje dalk mätte var isarnen heng i den var det ikkje gret rokt og försde gjenkenavn dei siørte nemt efter 12 telling var navnet på den dei skulde bli gift med dalk jukt for gult og jende
- 21. ga eg var har endelig hørt om at slike ting har vært mykle eller ialfal forsøkt, men om resultatet blei så svært kviler eg på
- 22. Der var vist kvilsame ykinga som kom fram om dei ting
- 23. ga dersom vakkone gjutar og jander i iktrengsmål slo gylje på regen eller skansa opp og røda soman et lengere tid goda var da sagten natte dei imillem i tenom do vandlige, so da blei dei jagtka i tenom dei andre om slikk jentok seg

24. ja spørsmålet om når da snart slutt med nattefriing i vår bygd er et litt vanskeligt spørsmål og besvare. Jeg vilde likeso let sagt at da er ikkje slutt. Men da herer på ka dat lig da are nattefriing. Frå eg kungsar til so når da vel Lördagskvelden ja syndajen med at friinga jekt gjer seg. Den som ikkje hadde altor lang vei og kraste, rats vel heimrat ielpå morgonen iallefall til og begynde med, meire so når da blei meire hjant at syndajen jekt med og gör dar blei heimreis. Om stekt skal koltkast som nattefriing eller som ortektje er bare for friing er vel mykje efter bygden uttalelse og henerisler. Tiltækt er da at her er mykje stanghei iingdomen innellan so snart dei kan oppspore noen som slår gølge mere end vanlig da blir der snart kjelling og risping med sagrust.

25. ja slitte blir som regel titelikt for degge disse iktjekt efter som ora kan falle frå om talarane

26. Natløyving var vel helst dei som rende her og der for at erde og halde gøy og iuhet bestemt mål hade heldes

27. Har mange dei jekt ilag når dei jekt frå gar til gar var vel svart guse efter som iingdomsplotsten var stor til

28. Da har være so her i bygda at dei som iktkje var konfirmere enten da var giuka eller jenter dei helt seg heime eller sengelid

29. Som regel var dei frå same gjenda ant end i sersjilke høre at dar var giuka frå nabogjenda Gø i julehelg og for iktsempel

- 30. Om giba grå andre sosiale lag jekt samen med hönder kan eg ikkje so helt fastslå då her i bygda var omkrant iketittkünde kondegjuka
- 31. Da var vel so at i jula 3 jidag jül jo knei höjkids briedjedag hadde kanesogjütane jo jenkene med gri og då blei vel disse nykka järne meire end ellers til snatterangul
- 32. Samhalde millen gjütane i grenda var oftast bra, men da var mindre litt dersom gjütane frå granneströtta kom og kan sjø jenkene blei intresserte i dei dåreit die da jekt ikkje so bra
- 33. Dei jekt som regel isamen so lenje dei ikkje hadde pikka ut ei reis men då litte dei ikkje og de fylje lengere
- 34. Som tidligare partalt so hadde kanesfoltte littesom ret på brieddagane og dei var dar ikkje gå av brie jüdedag brie kus kedog brie pinsedag Træstandedag jül litso kjugendedag Intkje alle nykka seg av denne briedomen jekt heller ein annen dag eller skeld reis kanesfoltta fan da passelig
- 35. Her i bygda var da helst Lördags skelden som blei nykka til friinga
- 36. Vis nokon lag litt på gären so var dei siktker på at griarane helt seg borke itenonm da hörke eg ikkje om forbod
- 37. Nei dei helt seg inden grenda som regel iallef dersom gäden eller jenkene ikkje var itabygdes
- 38. Oja de künde hende at mälet blei forandra so got dei künde men jelpke lit ofte
- 39. Nei noe sertige wars kan eg ikkje arindre
- 40. Ja da blei frampare so iibemest som mogele iallefat indtil dei sküldi avgärde ijen då var da mindre påagka

7821

41. Foreldre og husbandsfolka sig ikke altid
so blit på disse vitjingane da blei mykje
etter som da låg an til med døtrene deira
42. Skattakinga künde no vere so cynse
med, ofte slap dei in godviljingsla
men jamen var dar ofte mykje lyst för
da blei til da at dei kom seg in
43. Skei da brür eg var svært sjeldan at
dei hadde nokon ting med, faust vel
kanskja dei som hadde med ei flaste
men slike reste helst äleine
44. Her ikke hört om nokon som spenderke
nokon ting i dei tione
45. Skei har ikke hört nokon ting i den lei
46. Skei da var vel högst försjälligt efter som
dei blei imaktene

Den einslige nattpriaren

47. Ga dersom da var ei jente som var og
var retkna for lilegrand Ordens jente
ho sjilde snart ut hva güt som skind
bli at og da gorske sagkens güt skatst
48. Da hördde vel högst försjälligt med da, kom
dei seinare so blei dei sikstert lürke på
de komo in dersom der var gode nok
därstengsel
49. Da gøt so skilt för seg som da på
nokon måte lit seg jera
50. Skei nettar nis tid för Mar Lenjs dran
sküldde gå var aist ikke og dersom
jenta fan ut at ho ikke bydde seg om
gjören blei da naturligvis snart slüt
med natteganga hos det
51. Skei noen sirs gimer har eg ikke hört om
52. Ga da blei ofte gjort prekker mot dran, og
dei som optast prestka og jere slike prekker
var jærne för same flakken som dran
tidligere hadde vare

53. Da var som regel guta frå den skiltsken
som dei so tidligare hadde vare som strödd
og laga kjälleleite

54. Da blei oftast mislikte og avogt blei
spetaktet av de hest kvirttefrid jakt
da dersom nedkommende itte last høyre
arbeie deira som qyrejelt sig

55. Var vist ofte mislikte, hest jakt da av
seg når ingen last høyre da

56. Dei andre i skiltsken felt seg meir i enda
når so langt var framme som gör ombalt

57. Ein som vertelig jakt på friri jakt sjelden
i fylje med andre Anderledes var da med
guta som mildt so en tur til skils formoro
dei jakt fleire i fylje

A. På Myrkjebakken

58. Ga då skände i ungdomen balast med frid

59. Stei på Myrkjebakken sig eg itte slitt
da mildt no mere ein serkrep isofat

60. Stei da rett eg ittlige om av jort so eg
la merke til

61. Da blei vel orna til frå leggesider
men gutane jakt av oftast jare optakset

62. Ga høve til og ruse kven so litka hest driv
eg ei ræken jente jakt alltid

63. Stei dei kving kjenner eg ittlige til frir itte
sligt har vare længt her i bygda

64. Stei serlige faste kvileplassar hadde vi ittlige
her, men får her fram kjærrer og no bilrei
so brygge vi båt her over et nakte stort
vatten og då jakt dei alltid hane til og balast av
for de makte dei som fram görst til bålen avde
til heile fylje var framme, for vi hadde et slottke
at gå frå Myrkje og til vi fram til vatten der
vi hadde bålen

65. Stei al sodan mare og dans qyrejelt seg på
garen i dei store stavorne lekene på Myrkje

Her var ein gammald gjitt at vis her var noensom
 skilde gjfte seg i året so måtte det helst være Jan Mandag
 (Gjansaldag) 27 juni av den grunn so var her ofte 4-5
 ja delt opp i 7 par den dagem Og da hadde dei som regel
 oned lade mat og drikk her så der var rene feststemninga
 og kullspil men helst geolin så dansen gjtt lielig for seg
 mange ikenom krylaupsfølge var da indbidda del
 mat og drikk også til at danse med brüderne også
 var det at skilte en kulltrane bort i händen på
 brüden var dei hadde danset noen slätter

- 66. Kestrene i gøinge spalte
- 67. Oja med barnilap, ja gravferd med var det som
 et slags gjestebod her i legge lillde so hadde
 dei drikke el so da vært ofte so allar mye
 men for gravferder sit medkommende so er da
 slitt no med den slags
- 68. Nei alt i ein skatte dersom dei ikke kan for got
 själve at slitte av
- 69. Nei da trur eg at dei arjore slite som dei såg
 og felt tiere til og efter som gutane lillde seg best
- 70. Den slags dans, ialfd da manne på dans var eg ikke därt
- 71. Her ikke därt og sit den slags her
- 72. Her ikke därt om den slags
- 73. Kalle er sikkert noe som ikke har vært høygt her
- 74. Nei på dagsnad met ikke eg av et dei bringe dans
- 75. Oja på auktjonar var som regel lade unge og
 gamle med og da dunde på somme auktjonar
 at dei dansa til slitt
- 76. Nei de sansar eg ikke til
- 77. Trur de er iktjende hing her
- 78. Nei slite samstakslag sanser ikke eg til
- 79. Her ikke därt om dei
- 80. Nei gjestebod her vi ikke har i dertand
- 81. Her var noe som dei kallar for pattepekar
 og jarne isamband med ein avslutning av
 ein systule eller likrenta så indbäd jendene
 var sin gjtt, men so kom mange mange flere stilig
 vis

14557

- 82. Nisse ombalte påttfesten (pattfesten) blei selde som på ættsjon av den grunden som høgst bydde og pøtten skulde være mest mueligt iitjent jirnes og etter alle var solgte skulde der bli learsale og pøtterne apnes og mykes både maten og jirne en glaske i den
- 83. Tallet aist andel Dei som ikke pøtterne roke til det Hjæpe mat og kafe Det som kom ind på pøtterne var som delsked iitjiftene
- 84. Ga kan eg ikke sause til at da var
- 85. I slike samkomene jekt da mest på leits og dans
- 86. Iitje mytje da turonkring
- 87. Jo hende da at dei reste til salver so hadde dei med spelman dersom da let seg jere
- 88. Var ikke mytja sirs mytje den slags her i bygda
- 89. Stei ikke noe sirs navn på dagen eller dagen, men da hende ja at dei reste noen skøisler slag på leirstog iitst da efter myreker
- 90. Iitje her oppi i denne so og sei gjeldalen
- 91. Gams leite var da nok av forskjellige slags so som fallteniseleikar
- 92. Ga eg kan minnast at so har var jekt men iitje akkurat slag med iirgdamen, men so på arskand for at oppfange künstvek om hing so var vanstelig for dei at ja rede på ielen
- 93. Ga da var en sjukt som har var kring her
- 94. Ja på byggjene var aist at dei mærest og jekt sarran derifrå
- 95. Stei slike skuldsake kelder aist eg ikke om
- 96. Slikt aist eg ikke og kan ikke svare på korden eller stert
- 97. Uke om her eg aist og svare på
- 98. Ga her eg ikke stert noe om
- 99. Her til kan eg bare svare at eg ikke aist noe om
- 100. Danssmare var da adsjillig om aintem både byjleparlags fester og litnande og dei

som sked for festen var som regel ei nemd som
var sertiig intressert for dei

101. Oplast rydja og orna dei til som let til tuis, om
kaffi og mat var som regel maen av jentene som
satt seg av og littens til og ka vesten eller festen

102. Spelmar var den so kalla festbrenden som skappa

103. Utdjiffene var festbrende som delte da mil
beil dersom da var regla fest, vis ikke av da
guttene som tok utdjiffene

104. Sakte i samme tier

105. Ofte maattet dei i skilaktig eller kjellkeaktig
og var hore var tilde so var da naturligvis
jo isen gram om alt

106. Jo jufteperdig i ungdom kjen og spunde ikke
eller laige, da var da verre for dei som kente hos andre

107. Duet liten sjel

108. Og so der var skiltran liten

109. Blei vel helst okonorniske grunne som blei myke

110. Jo da var vel so at alltid blei ikke forbudat
imoketome, men ofte jufte da og

111. Jo er ukjent det so vil og minnest og har forstet

112. Og sa der er de ukjent de omstairene

113. Ukjent tier

114. Har ikke finne og da tier no om denslags

115. Ukjende ting for meg, ikke tier no om de

116. — " —

117. — " —

118. — " —

119. — " —

120. — " —

121. — " —

122. — " —

123. — " —

124. — " —

125. — " —

126. — " —

127. — " —

128. Gå der var drene nye gøy med da al
gjenkene hadde lov til fri den dagen ja til
med heile de året

129. Hei de kan eg ikkje sei for og vere av sanning

Ja no har eg set opp adsjilligt her etter
beste overherissing og tuktommelse, men
de har vel venta dykk brøyle so de er vel
klet littesal om heile skrine men vidi
sillaat ikkje alltid slett, som en lærde jere
jerne med slett og meir

Larlandsdal den 2/8-59

Gjörgen i Larlandsdal